

פרשת וישלח

תשפ"ד

גליון 362

נא לשמור על קדושת הגליון

נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

בס"ד

בינת שלמה

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לעילוי נשמת

מוזי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
מו"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה דב
ר' זאב ב"ר משה חיים
האמורא רבינא בן רב הונא
הרה"ק רבי שלמה זלמן זוסף ב"ר אברהם
אליהו
הרה"ק רבי דב בער מליעווא ב"ר ישראל
הרה"ק רבי ישראל ב"ר שמואל אליהו
הרה"ק רבי ישראל ב"ר דוד משה
ראובן בן יעקב משבטי קק
הרה"ק רבי מנחם נחום ב"ר ישראל
רבינו הקדוש רבי יהודה בן רבן שמעון
הרה"ק רבי דוד ב"ר יצחק מסקווירא
הרה"ק רבי מנחם ב"ר יעקב דוד
הרה"ק רבי שאול יודיה אלעזר ב"ר
ישראל
הגה"ק רבי יוסף יחזקאל הורביץ הסבא
רבינו אברהם בן משה בן הרמב"ם
הרה"ק רבי ברוך ב"ר יחזקאל מיכל
הרה"ק רבי דוב בער ב"ר אברהם המגיד
ממעזריטש

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"וַיִּוְתֵר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר" (ל"ב, כ"ה)

יעקב לבדו הוא לבדו בלי מדרגותיו הרוחניות אך עם מידותיו שסגל הוא לעצמו ומגיע שרו של עשיו ונלחם עמו ומנסה להכשילו בעבודת ה' כדי שיעקב לא יחשוב ויאמין שאין עוד מלבדו אלא יאמין כמו עשיו בכוחי ועוצם ידי, אך יעקב מתאמץ ומכניע את היצה"ר ויעקב מצליח לעמוד בניסיון וכשנגמר הניסיון חוזרים אליו כל מדרגותיו הרוחניות ועוד יותר מממה שהיה לו וזה שנאמר עד עלות השחר היינו ששוב נמצא יעקב במצב של הארה וזהו ששם הודה לו על הברכות ושינה את שמו לישראל היינו שיעקב התקדם מניסיון זה למדרגה רוחנית יותר גבוהה מממה שהיה לפני הניסיון. אתה מובן הפסוק "וַיִּשְׁגַּב ה' לְבָדוֹ בַּיּוֹם הַהוּא" שהביא המדרש רבה לביאור פסוק ויותר יעקב וכן מצינו שכך אנו שרים פסוק זה לפני שירת הפס' ויותר יעקב כי פסוק זה מלמד על קידוש ה' בעולם וזה מה שעשה יעקב אבינו שע"י עמידתו בניסיון קידש את שם ה' בעולם ורמז לדבר אנו מוצאים בר"ת של המילה נשגב"ב נתגדל שמו גדול בעולם

מובא בספרים הקדושים כי בזמן שהקב"ה מעמיד את האדם בניסיון לוקחים ממנו את כל מדרגותיו הרוחניות ומשאירים לו רק את המידות שסגל האדם לעצמו ע"י עבודת הקודש שלו, כמו שמצינו בסיפורי הבעש"ט ומעוד צדיקים זת"ע. עוד מובא שלניסיון יש שתי מטרות האחת היא לאדם, היות והניסיון בא לאדם כעין מבחן עליית שלב בעבודת ה' ואם הוא עומד בניסיון הוא עולה מדרגה במעמדו הרוחני והמטרה השנייה שע"י עמידת האדם בניסיון מתגדל ומתקדש שמו של הקב"ה בעולם כמו שמצינו אצל אברהם אע"ה. שתי מטרות אלו נרמזות במילה ניסיון שהינה מלשון נס כמו העלה אותו על נס. אם נסתכל על תכלית עבודת האדם בעולם נראה כי העיקר הוא להאמין ולחיות עפ"י הכלל ש"אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו" וזהו גם תפקידו של הניסיון לבדוק בכל מצב אם האדם עדיין מאמין שאין עוד מלבדו והכל הוא מה' יתברך. עפ"י האמור נפרש את הפסוק המובא ויותר יעקב לבדו היינו שיעקב עומד אתה לפני ניסיון ולכן נלקחים ממנו מדרגותיו הרוחניות וזהו ויותר

"וַיִּוְתֵר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר" (ל"ב, כ"ה)

רש"י - ויותר יעקב. שכח פנים קטנים וחוזר עליהם: ויאבק איש. מנחם פרש ויתעפר איש, לשון אבק, שהיו מעלים עפר ברגליהם על ידי נענועם. ולי נראה שהוא לשון ויתקשר, ולשון ארמי הוא, בתר דאביקו בה, ואבק לה מיבק, לשון עניבה, שכן דרך שנים שמתעצמים להפיל איש את רעהו שחובקו ואובקו בזרועותיו. ופירשו רבותינו זיכרונם לברכה שהוא שרו של עשו" עכ"ל רש"י רמז בעניין למי שהוא בעל גאוה מנסה הוא להפיל את חברו אך בעל הענווה שמרגיש את עצמו כעפר ואפר נותן הוא מקום גם לחברו ואין הוא מתאמץ להפילו

רש"י - ויותר יעקב. שכח פנים קטנים וחוזר עליהם: ויאבק איש. מנחם פרש ויתעפר איש, לשון אבק, שהיו מעלים עפר ברגליהם על ידי נענועם. ולי נראה שהוא לשון ויתקשר, ולשון ארמי הוא, בתר דאביקו בה, ואבק לה מיבק, לשון עניבה, שכן דרך שנים שמתעצמים להפיל איש את רעהו שחובקו ואובקו בזרועותיו. ופירשו רבותינו זיכרונם לברכה שהוא שרו של עשו" עכ"ל רש"י רמז בעניין למי שהוא בעל גאוה מנסה הוא להפיל את חברו אך בעל הענווה שמרגיש את עצמו כעפר ואפר נותן הוא מקום גם לחברו ואין הוא מתאמץ להפילו

"וַיֵּאמֶר לֹא יַעֲקֹב וַיֵּאמֶר עוֹד שִׁמְךָ פִּי אִם יִשְׂרָאֵל פִּי שְׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעַם אֲנָשִׁים וְתוֹכַל" (ל"ב, כ"ט)

כך שלמדת משרי שמירת מידת היסוד וכן למדת תורה במסירות נפש בבית לבן לכן ממך יצא עם ישראל ואתה הוא היסוד לכולם וזה מה שכתוב ואביו שמר את הדבר שמירה על אות ברית קודש שידע יעקב שמוטל עליו לתקן את מידת היסוד לגברים שירדו למצרים והוא ידע שתפקיד זה מוטל עליו ויוסף שמידתו מידת יסוד כנודע ולכן עליו נאמר ואביו שמר את הדבר ושם רש"י מפרש על אתר "היה ממתין ומצפה מתי יבא, וכן שומר אמונים וכן לא תשמר על חטאתי, לא תמתין" כמו שנאמר פיתחו גוי שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים וידוע שהברית נקרא צדיק וכן שומר הברית נקרא צדיק זהו מה שרומז רש"י שהיה יעקב ממתין ומצפה מתי יעשה כבר תיקון היסוד לגברים ע"י שומר הברית בלתי יחטא והבן

ידוע מה שכתוב בספרים (ראה נתיבות שלום) ששרי נלקחה לבית פרעה במצרים לתקן את מידת היסוד לנשים שירדו אח"כ למצרים ובוה שהיא לא חטאה עם פרעה היא תקנה לכל הנשים שירדו למצרים שגם הם לא יחטאו ואילו יוסף שלא חטא עם אשת פוטיפר תיקן לגברים שירדו למצרים. עפ"י הג"ל נ"ל שהמלאך שניסה לנגוע ליעקב ביסוד הוא הירך כמו שכתוב אצל אברהם שים ירך תחת ירכי וכותב רש"י שאחו בברית שהיות שיעקב למד משרה סבתו ולא היה פגום באות ברית קודש וכן למד תורה כמובא לכן הוא זה שימשיך את שושלת של עם ישראל ובעצם יעקב הוא היסוד לעם ישראל כי מיטתו שלמה ואין אף אחד מילדיו פגום וזה מה שנרמז במילים כ"י שר"ת כ"י עולה למניין ל' לימוד שר"ת נוטריקון שר"ת ת' תורה היינו שע"י

"וַיֵּאמֶר עֲשׂוּ יֵשׁ לִי רֵב אַחִי יְהִי לְךָ אֲשֶׁר לְךָ" (ל"ג, ט')

ניתן לומר בדרך צחות כי גם עשו מתפאר שיש לו רב אך הרב שלו הוא נחמד מאיר פנים אחוקי כזה סחבק כזה כשפונים אליו אומרים לו מה המצב אחי? לא מוכיח או מייסר על מעשים לא טובים הוא רק אומר לכל אחד תעשה מה שאתה רוצה בחינת יהיה לך אשר לך ולא פלא שמרב כזה יצא עשו הרשע אך לעומתו יעקב שדבק ברבנים אמיתיים שם ועבר נהיה לאחד מאבות האומה

ניתן לומר בדרך צחות כי גם עשו מתפאר שיש לו רב אך הרב שלו הוא נחמד מאיר פנים אחוקי כזה סחבק כזה כשפונים אליו אומרים לו מה המצב אחי? לא מוכיח או מייסר על מעשים לא טובים הוא רק אומר לכל אחד תעשה מה שאתה רוצה בחינת יהיה לך אשר לך ולא פלא שמרב כזה יצא עשו הרשע אך לעומתו יעקב שדבק ברבנים אמיתיים שם ועבר נהיה לאחד מאבות האומה

"קַח נָא אֶת בְּרַכְתִּי אֲשֶׁר הִבֵּאתָ לְךָ פִּי חַנּוּנֵי אֱלֹהִים וְכִי יֵשׁ לִי כָל וַיִּפְצַר בּוֹ וַיִּקַּח" (ל"ג, י"א)

מכאן למדים שטוב עין הוא יברך היינו כדאי לקחת ברכה ממי שהוא טוב עין ומיהו טוב עין זה אדם שאומר שיש לו כל צרכו ואין הוא מסתכל על מה שיש לחברו

מכאן למדים שטוב עין הוא יברך היינו כדאי לקחת ברכה ממי שהוא טוב עין ומיהו טוב עין זה אדם שאומר שיש לו כל צרכו ואין הוא מסתכל על מה שיש לחברו

"כִּי חַנּוּנֵי אֱלֹקִים וְכִי יֵשׁ לִי כָל וַיִּפְצַר בּוֹ וַיִּקַּח" (ל"ג, י"א) - משנה מסכת שבת פרק כד משנה א'

מי שֶׁהִחֲשִׁיף בְּדַרְךָ, נוֹתֵן פִּיסוֹ לְנִכְרֵי, וְאִם אֵין עִמּוֹ נִכְרֵי, מְנִיחוֹ עַל הַחֲמוּר. הַגִּיעַ לְחֶצֶר הַחִיצוֹנָה, נוֹטֵל אֶת הַפְּלִים הַנִּטְלִין בְּשֶׁבֶת, וְשֹׁאֵינָן נִטְלִין בְּשֶׁבֶת, מֵתִיר אֶת הַחֲבָלִים, וְהִשְׁקִין נוֹפְלִין מֵאֲלֵיהֶם
ניתן לרמוז משנה זו בס"ד ידוע כי עולם הזה נקרא ערב שבת היות והוא מהווה הכנה לעולם הבא הנקרא שבת. וכן מי שהחשיף בדרך

מי שֶׁהִחֲשִׁיף בְּדַרְךָ, נוֹתֵן פִּיסוֹ לְנִכְרֵי, וְאִם אֵין עִמּוֹ נִכְרֵי, מְנִיחוֹ עַל הַחֲמוּר. הַגִּיעַ לְחֶצֶר הַחִיצוֹנָה, נוֹטֵל אֶת הַפְּלִים הַנִּטְלִין בְּשֶׁבֶת, וְשֹׁאֵינָן נִטְלִין בְּשֶׁבֶת, מֵתִיר אֶת הַחֲבָלִים, וְהִשְׁקִין נוֹפְלִין מֵאֲלֵיהֶם
ניתן לרמוז משנה זו בס"ד ידוע כי עולם הזה נקרא ערב שבת היות והוא מהווה הכנה לעולם הבא הנקרא שבת. וכן מי שהחשיף בדרך

תורה ומצוות ומעשים טובים לוקח אתו כי זה נחשב בעולם האמת אך מה שלא נחשב מתיר את החבלים והשקים נופלים מאליהם היינו אומרים לו תשאר את כל החומריות שרכשת למטה בעולם העשייה כי כאן אין זה נחשב כלום

את כל כיס הכסף שלו לאנשים נכרים היינו זרים כגון אשתו וילדיו והוא עצמו לקבר לא לוקח כלום ואם לא, מניחו על החמור היינו גם אם יש לו נכסים חומריים גם לא לוקח אותם כמו שאומרים העולם אין כיסים בתכריכים אלא מניחם על החומריות הגיע לחצר החיצונה היינו שמגיע לבי"ד של מעלה כלים הניטלים בשבת שהם

משנת הצדיק – הרה"ק רבי יצחק הוטנר זצוק"ל זי"ע – כ' כסלו

רבי יצחק נולד בוורשה שבפולין לרב חיים יואל הוטנר סוחר אמיד ולמזן ליטאי ולרבנית חנה שהגיעה ממשפחה של חסידי גור. למד והתחנך בישיבת סלובודקה בעיר קובנה בליטא, היה תלמיד של הסבא מסלובודקה והוכר כעילוי. 1925 נשלח לחזק את הישיבה אשר הוקמה בארץ ישראל בעיר חברון. בשנותיו בארץ ישראל התוודע לרב הראשי של ארץ ישראל באותם ימים, הרב אברהם יצחק הכהן קוק שהשפיע על דרכו הרעיונית והרוחנית. במכתב לרב צבי יהודה קוק הוא כותב כי כעבור ארבעים שנה מאז שלמד אצל הרב קוק האב הוא מבין עד כמה הוא תלמיד שלו. בתרצ"ב הוציא את ספרו "תורת הנזיר", חידושים על מסכת נזיר, על ספרו זה קיבל את הסכמת הרב חיים עוזר גרודז'ינסקי, הרב אברהם דוב כהנא שפירא והרב קוק. בהוצאות האחרונות הושמטו ההסכמות. בשנת תרצ"ה לאחר שנה נוספת שבה שהה בארץ ישראל, עבר הרב הוטנר להתגורר בברוקלין שבניו יורק. בשנת 1939 מונה לראש ישיבת רבינו חיים ברלין הישיבה הוותיקה ביותר בברוקלין. הוא שילב בישיבה מוטיבים חסידיים במיוחד בשבתות ובחגים.

בסוף שנות ה-60 החל לתכנן הקמת ישיבה בישראל ועל כן ביקר בארץ לעיתים תדירות. בשנת תש"ל, בדרכו מהארץ נחטף לירדן המטוס שבו טס עם אשתו בתו וחתנו, על ידי מחבלים מארגון החזית העממית לשחרור פלסטין. באמצע שנות ה-70 הצטרף לרב דב שוורצמן ויחד עמדו בראשות ישיבת בית התלמוד שנוסף לה השם "גור אריה". בשנת תשל"ט עבר להתגורר בירושלים. שימש נשיא מכון ירושלים והיה מעורב אוצר מפרשי התלמוד.

בחשוון תשמ"א לקה בשיתוק חלקי עד לפטירתו בליל שישי כ' כסלו באותה שנה, ונקבר בחלקת הנביאים שבבית הקברות בהר הזיתים בירושלים. בשכונת הר נוף שבעיר הוקמה על שמו ישיבת פחד יצחק וכן כולל "אור אליהו", המבוססים על מורשתו. בראשות "ישיבת פחד יצחק" עומד חתנו ותלמידו, הרב יונתן דייוויד הנשוי ולבתו היחידה ברוריה. מלבד "תורת הנזיר", שנזכר לעיל, פרסמו העיקרי הוא סדרת הספרים 'פחד יצחק' – המשלבת דרוש ורעיונות הגותיים בסגנונו של המהר"ל מפראג. הספר כתוב בעברית עשירה ופיוטית, על אף שהדרשות עליהן הוא מבוסס נאמרו בידיש בתו ברוריה כתבה את רוב המאמרים משמיעה מפיו, והרב הוטנר תיקן והגיה. היא תרגמה אותם לעברית ויחד עם בעלה הרב יונתן דייוויד ערכה אותם להוצאה לאור.

חידושיו על הספרא נדפסו במהדורת הספרא עם פירוש רבינו הלל כ"קובץ הערות" בסוף הכרך. בתחילה נדפסו בעילום שמו, על פי בקשתו, ולאחר פטירתו נדפסו שוב בציון שם המחבר.

הרב הוטנר חיבר את הפיוט "בלבבי משכן אבנה", אשר מיוסד על אחד משיריו של רבי אלעזר אזכרי: בלבבי משכן אבנה להדר כבודו ובמשכן מזבח אקים לקרני יהודו ולנר תמיד אקח לי את אש העקידה ולקרן אקריב לו את נפשי היחידה.

מעשה בגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל, שהוזמן לברית אצל תלמידו. אחד מתלמידיו הזמין מונית ונסע יחד עמו, וכשנכנסו לרכב ראו בפתק את שם הנהג והבינו שיהודי הוא. כשראה הנהג דרך המראה את רבי יצחק, שפניו כפני מלאך, מיד חבש את כובעו על ראשו, לאות כבוד. אמר הרב הוטנר לבחור שליוחו: "איןך יודע לאיזה עולם אתה הולך? זה בעקבות מעשהו...". לתמיחת הבחור סיפר לו רבי יצחק את המעשה הבא:

האדמו"ר הזקן מגור, בעל ה'חדושי הרי"ם' זי"ע, היה נוהג בכל בוקר לטבול במקוה הרחוק מביתו מרחק של מהלך ארבע דקות, אך הוא הקיף את הדרך סביב סביב והיה הולך דרך של למעלה מעשרים דקות תמה הגבאי מאוד על מהנהגו, אך לא העז לשאול אותו על כך, עד שיום אחד לא יכול היה עוד להתאפק, ושאלו מדוע מאריך הוא את הדרך. אמר לו הרבי, כי בדרך הארוכה יש שוק, בו עובדת קבוצת יהודים שאינם יודעים קראו וכתוב. ליהודים הללו אין כל ידע ביהדות, הם לא לומדים תורה ולא מקיימים שום מצוה. "כשאני מתקרב לעבר השוק", סיפר האדמו"ר, "הם כבר אומרים זה לזה: ר' איצ'א מאיר מגיע, וכשאני כבר קרוב למקום מושבם הם נעמדים בפני, וכשאני ממש עובר על ידם, הם מנידים ראשם בכבוד לעברי ומברכים אותי ב'בוקר טוב'. זוכים הם בכל יום לייקר את התורה, ונהגים כבוד בתלמידי חכם, בזכות כך יזכו הם לחיי עולם הבא.

הגאון רבי יצחק הוטנר, היה מתלמידי סלובודקה ומראשוני תלמידי חברון. הם לקחו קבוצה מסלובודקה לפתוח את ישיבת חברון בעיר חברון, והוא היה בין התלמידים, ואיתם הלכו הסבא ר' נטע הירש פינקל, המשגיח הגדול, האבא של ראש ישיבת מיר. אבל הסבא רצה לגדל תלמידים שיהיו נורמליים, לעשות דברים לא נורמליים – הוא לא אהב. פעם הלך הסבא ברחוב, וראה מרחוק את רבי יצחק הוטנר הולך מולו, ורבי יצחק הוטנר מדבר לעצמו. מיד ניגש אליו הסבא במורת רוח ואמר לו: רבי יצחק, עם מי אתה מדבר אמר לו רבי יצחק: אני מדבר עם החבר שלי. שאל אותו הסבא: מיהו החבר שלך? אמר לו ר' יצחק: היצר הרע הוא החבר שלי. שאל אותו הסבא: אם כבר לקחת חבר, למה לא לקחת את היצר הטוב, למה לקחת את היצר הרע לחבר אמר לו רבי יצחק חידוש מבריק: "ליצר הרע שני מעלות, מה שאין ליצר טוב. דבר אחד: מתי שרוצים אותו הוא נמצא, מתי שרוצים אותו הוא בא, והוא חבר שלך. דבר נוסף: הוא בעל כשרון יותר גדול מהיצר הטוב. יש לו את כל הכישרונות... אני מדבר עם היצר הרע ומבקש ממנו שיעזוב אותי."

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

בוצינא דנהורא – הרה"ק רבי ברוך ממזיבוז'ב"ר יחיאל מיכל אשכנזי זצוק"ל זי"ע

"וַיֵּאמֶר אִם יָבֹא עֲשׂוֹ אֶל הַמַּחְנֶה הָאֶחָד וְהִפְדּוּ וְהָיָה הַמַּחְנֶה הַנֶּשְׂאָר לְפִלִיטָה" (ל"ב, ט')

רש"י – התקין עצמו לשלשה דברים לדורו, לתפלה ולמלחמה

"וַיַּעֲזֶקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם מִמִּצְוֹתֵיהֶם יִצְלָם" (תהילים ק"ז, ו')

פגם באיזה עוון ע"כ צריך לצעוק אל ה' היינו על פגם השכינה וממצוקותיהם יצילם וממילא יצילם מצרותיהם. וזהו ג"כ כוונת הכתוב ותתפלל חנה על ה' וגו' אחר חפני ופנחס היו כהנים לה' וקשה מה ענין חפני ופנחס אל חנה ועוד מה על ה' אך זהו בעצמו הכוונה כאן כיון שחנה ראתה שהם אינם הגונים ואינם נוהגים במידות ישרות ופוגמים השכינה והיה לה צער על פגם השכינה ותתפלל על ה' פ"ה התפילה שהתפללה על בן לא היה לטובתה רק לטובת השכינה שיתן לה השי"ת בן הגון שיתקן כל זה

והקשה מה היה כוונת דוד המלך ע"ה שעשה מזמור מזה. הא בגמרא איתא סתם ארבעה צריכים להודות וכל אחד כשאירע לו איזה נס יזמר להקב"ה כמו שירצה. ויתרין דזה ידוע מאמר הגמרא אין יסורין בלא עוון והיסורים באים על אדם למרק עונותיו וזה ג"כ ידוע דמי שחטא ועבר עבירה הוא נותן כח בס"ט א"ר"ל ופוגם בהשכינה חלילה ואיתא בגמרא המתפלל על חברו הוא נענה תחילה ע"כ צריך אדם העיקר להתפלל על כבוד השכינה כל הבקשות שלו וזהו כוונת דוד המלך ע"ה שאמר ויצעקו אל ה' בצר להם פ"ה כשיבוא לאדם יסורים מסתמא

סגולה לפרנסה – אמונה בה'

"וַיִּוְתָר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר" (ל"ב, כ"ה)

לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר דהיינו שרצה לנסות לכבוש את יעקב בגלות לכבות אש האמונה כדי שחושך יכסהו עד שיאיר ה' חשכת הגלות ויעורר שחר הגאולה אבל לשווא היו כל חריצותיו כי יעקב נשאר נאמן לה' ולתורתו ומים רבים מים הזדונים צרות כנהר לא יכלו להזיזו ולא תימוט רגלם רגל ישרה שעמדו במישור לפני ד' ע"כ כשראה שלא יוכל לו ויגע בכף ירך יעקב היינו הממון ופרנסתו שמעמידו על רגליו ותקע כף ירך יעקב ובאמת וידל ישראל מאד ע"כ בהאבקו עמו וד' ירום קרן עמו ישראל ואזהביו כצאת השמש בגבורתו אבי"ה" עכ"ל"ק על כן ישתדל האדם לעסוק בתורה ובמצוות וע"י יזכה לאמונה שלמה בקב"ה ותהיה לו פרנסה בשפע שכן לא יוכלו כל מרעיו לעשות לו כל רע

כתב הרב שמחה בונם סופר זי"ע בספרו שערי שמחה "ונראה לי עד דרך הרמז דהנה מעולם עשו שונא ליעקב ועושה כל הצטרקות כדי ללחום עם יעקב להסיתו ולהעבירו מרצון בוראו ומדתו דת יהודית כדי שיהי' לעם אחד ודברים אחרים ואם יראה שכל מוזימותיו והתפתותיו ללא יועיל ויהודא רד עם קל ועל קדושו יאמן ונאמנים בביתו ה' אשר כרת עימהם בהר חרוב אז באים על ישראל בגופני' יורדים עימהם עד לחייהם לקפח פרנסתם להכריחם אוכל מפיהם ועני חשוב כמת מבלי משען ומשענה וידל ישראל מאד וזווי בגויים והניסיון ילמדנו ע"ז שיעקב בעו"ה נתן למשיסה וישראל לבוזים וחושבים שע"ז יוכלו להם לגרשם מן הארץ והנה מעשה אבות סימן לבנים אחריהם כאשר האריכו כבר המפרשים למעניתם וזה מרומז בהתאבקות יעקב עם עשו וז"ש ויותר יעקב